

JURAJ KRIŽANIĆ U POPISU MISIONARA 1658. GODINE

Ivan GOLUB

U Tajnom vatikanskom arhivu u fondu: *Missioni, nr. 9: Index personarum Anno 1657 – 1665*, pod abecednim slovom imena („Giorgio”) nalazi se slijedeći zapis:

1658

Giorgio V. Crisano Croato

14. 3. 18. febraio

Radi se o Jurju Križaniću kojega prezime dolazi u latinskim dokumentima latinizirano u „Crisanius” a u talijanskim talijanizirano u „Crisanio”.

Križanić se, kao i njegov zemljak, pokrovitelj i prijatelj Rafael Levaković („Raphael Croata”), u rimskim dokumentima najčešće nazivao „Croata”.

Budući da se iz dosadanih izvora ne može s posvemašnom sigurnošću utvrditi da li se Križanić rodio 1617. ili 1618. godine, brojke „14. 3. 18.” što dolaze u ovom zapisu, kad bi značile dan, mjesec i godinu Križanićeve rođenja, razriješile bi tu poteškoću: značilo bi, naime, da se Juraj Križanić rodio 14. ožujka 1618. Ipak, predmnijevao sam imajući u vidu slične zapise u istom svesku o drugim misionarima, da se ovdje prije radi o referenci na zapisnik sjednice Kongregacije za širenje vjere ili nešto tome srodno.

S tim u vezi ispitao sam *Acta Sacrae Congregationis de Propaganda Fide 1658*, sv. 27, u Arhivu Kongregacije za evangelizaciju naroda u Rimu. Tu doista dolaze tri brojke, od kojih se prvom označuje redni broj sjednice Kongregacije za širenje vjere, održane u toj godini, drugom brojkom se označuje točka dnevnog reda, a trećom se označuje datum održanja sjednice. Prema tome, brojke „14. 3. 18.” značile bi da je Križanić stavljen u popis misionara na osnovu rasprave koja je bila na dnevnom redu kao 3. točka, na 14. sjednici Kongregacije za širenje vjere dne 18. veljače. Uvid u zapisnik iliti *Acta* Kongregacije pokazuje slijedeće: na 14. sjednici Kongregacije pod 3. točkom dnevnog reda raspravlja se o Križanićevu misionarstvu, no ta sjednica nema nadnevak 18. veljače već 21. ožujka 1658. Podudara se, dakle, referenca iz Tajnog vatikanskog arhiva sa Zapisnikom sjednice Kongregacije s obzirom na redni broj sjednice i redni broj točke dnevnoga reda, no ne podudaraju se s obzirom na datum. Pod datumom 18. veljače 1658. održana je 13. sjednica. Na njoj, pak, pod rednim brojem dnevnog reda ne dolazi Križanić. Ta 13. sjednica se, međutim, nastavlja i spaja se sa 14. sjednicom 21. veljače

1658. i označena je kao 13. i 14. sjednica. A sjednica od 21. ožujka 1658. označena je samo kao 14. – „Congregatio generalis XIV”. Razlog pomutnje je zacijelo u tome što se 13. sjednica prekinula 18. II i nastavila 21. II i odmah 21. II započela 14. sjednica; koja se onda održala 21. III 1658. To je očito zbunilo autora *Popisa misionara 1658*, pa je, dobro zapisavši redni broj sjednice i redni broj dnevnog reda sjednice, netočno zapisao nadnevak.

Zapisnik sjednice koji se tiče Križanića objavio je E. Šmurlo,¹ a izvještaj što je na sjednici bio podnesen o Križaniću objavio je S. Belokurov.² Kako ni jedan ni drugi nisu priopćili imena sudionika sjednice, donosim ih u Izvorima. A ona nisu beznačajna. Tu se, naime, nalaze imena ljudi s kojima je Križanić inače imao posla, tako Manfronus, koji je bio angažiran u Kongregaciji sv. Jeronima u Rimu, Vizzanus, od kojega je Križanić trebao dozvolu za čitanje zabranjenih knjiga u svrhu prevođenja kontroverzija s pravoslavnom teologijom.

Izvori

Popis misionara 1658.

Tajni Vatikanski Arhiv, fondo: Missioni, nr. 9: Index personarum
Anno 1657 – 1665.

1658

Giorgio V. Crisano Croato

14. 3. 18. febraio

XIV sjednica Kongregacije za širenje vjere 1658. Arhiv Kongregacije za evangelizaciju naroda, Acta Sacrae Congregationis de propaganda fide 1658, vol 27, f. 58 r.

Congregatio generalis XIV

Die 21 Martij 1658 fuit Congregatio generalis de Propaganda fide in Collegio eiusdem, cui interfuerunt Em.mi et R.mi D.D. Cardinales Barberinus, Ginettus, Antonius Praefectus, Bragadinus, Fachenettus, Sabellus, Vidman, Sfortia, Albizzius, Gabriellius, Chisius, Meltius, Rospogliosius, Vrsinus, et Azzolinus, necnon R qq.dd. Manfronus, Lanuius, et Vizzanus, et in ea primo retulit Secretarius.

1 E. Šmurlo, *Rossija i Italija*, tom III, vyp. 1, Sanktpeterburg 1911, str. 95–96.

2 S. Belokurov, *Juraj Križanić v Rossii*, vyp. III (Dopolnitel'nye dokumenty 1641–1658 gg). Čtenija v Imperatorskom obščestve istorii i drevnostej rossijskih, Moskva 1909, str. 22–24.